

SLOVENEK

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1-90

Inserati:

Enostopna petitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . . " 13 "
za trikrat . . . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostopna petitvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvzema nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Doli z rdečo strahovlado!

Socialni demokratje kažejo te dni v Gradcu v praksi svojo svobodo in človekoljubnost. Odjedli bi radi kruh poštenim ljudem in pognali v svet družinske očete zato, ker so krščanski. O tej nakani in o terorizmu, s katerim mislijo to doseči, nam poroča očividec, slovenski mizar, ki je sam v tem boju, sledeče: V soboto 8. jul. so imeli rdeči shod v Japljevi dvorani. Pridušal se je na tem shodu znani mizarjski terorist Ebner, da ne bo prej miroval, dokler ne prežene vseh črnih mizarjev iz Gradca, četudi teče kri. Rdeči bratje so bili pri štefanjih piva navdušeni in so sklenili, da pričnejo v tork s štrajkom, ako jim mojstri do tedaj ne izpolnijo zahteve, da odslovo krščansko-socialne mizarje. Mojstri pa so se držali svojega sklepa, da ne bodo nazaj prosili ljudi, ki so sami odšli iz delavnice. In tako se je pričel štrajk. Sklenili so štrajkati samo pri onih mojstrih, ki so člani društva mizarjskih mojstrov. Ker pa ravno pri teh delajo naši mizarji, kateri nočejo štrajkati, se skoraj v vseh delavnicah dela. Mojstri niso sedaj ravno preobloženi z delom in lahko izhajajo z manjšim številom delavcev še par mesecev, zlasti sedaj, ko se jim najnežje delo lahko napravi v veliki delavnici Blohowskega, kjer je čez 60 naših mizarjev.

Štrajkalo je v tork 197 mizarjev. Nekaj jih je šlo že v sredo zopet na delo. Veliko bi jih tudi danes rado šlo, pa jih še zadržuje rdeča disciplina. Pogled na štrajkujoče je zelo žalosten. To so večinoma mladi fantje, ki navdušeni od Ebnerjevih fraz ne znajo presoditi posledice, ki jih bodo nosili. Sami ne vedo zakaj štrajkajo. Če jih vprašaj, ti bo vsak drugače odgovoril. Le ena misel jih drži: Uničiti »črne«. Ta misel pa ne najde odmeva v občinstvu. Gradec je sicer znan kot krščanski tečaj, ne posebno prijazno mesto. Ali eno je, če je človek še tak svobodomislec, nekaj čuta pravice mu le še ostane.

In tako je prišlo, da socialni demokratje za svoj junaški čin ne žanjejo priznanja, ki so ga pričakovali. Vsi graški listi obsojajo to gonjo in pravijo, da si je socialna demokracija z njo utisnila na čelo pečat sramote, ki si ga ne bo kmalu izbrisala. Edini list »Arbeiterwille« skuša prati zamorce za lažjo. Toda to se mu je dosedaj še sta-

bo posrečilo; opleta na vse strani ter išče vzroke štrajku vsepovsod, le tega se sramuje povedati, da smo edini vzrok štrajku krščanski mizarji, ktere bi »Arbeiterwille« in njeni bravci radi iz same svobodoljubnosti kot pse pobili.

Toda vsaka krivica se maščuje. Rdeči teroristi so s svojimi nasilstvi dosegli tri stvari: Spravili so do 60 svojih zvestih sodrugov za dolgo časa ob kruh, pomagali sami, da se je skupina krščanskih lesnih delavcev v Gradcu v par tednih nepričakovano pomnožila in tretjič so dali javnosti, katero tako radi farbajo, jasn dokaz svoje »svobode«. Sedaj, ko vidijo, da so jo zavzeli, bi se radi izmuzali iz neprijetnega položaja. To priča pismo soc. demokratskega poslanca Pongratza mizarjskim mojstrom, v katerem se isti opravičuje, da stranka ni kriva in da on obžaluje žrtve. Mizarji da naj sami pojedjo, kar so skuhal. To se pravi po naše: Ko bi se s tem štrajkom dosegel kak uspeh za stranko, bi se seveda boritelji proslavljali. Ker pa vidijo, da se je vse skupaj onesrečilo, bodo pa sedaj tudi tisti, ki so mizarje nahujskali, iste pustili na cedilu.

Blagajna, v katero so teden za tedom nosili mizarji kronice, ki bi jim služile v podporo ob boleznih, kar bi jih ostalo od »velikih stroškov« agitacije, bo kmalu suha. Veliko se jih ne strinja s tem, da se iz te blagajne deli podpora že štiri tedne zdravim ljudem, samo zato, da bi uničili sodelavce drugega prepričanja. Zato pritiskajo, naj hitro izvršijo, kar se jim zdi primerno, da dosežejo svoj namen. Obupani nad vsem tem so pričeli z zadnjimi sredstvi — z napadi. Minulo sredo opoldan je čakalo pred delavnico Blohowskega do 200 štrajkujočih mizarjev, ki so nas s fej-klici sprejeli, ko smo prišli iz delavnice. Med njimi smo opazili tudi naše dične »Domovinčane«, kateri po svoji slovenski liberalni navadi nič manj zvesto ne strežejo socialnim demokratom, kakor njih duševni očete »Triglavan« nemškimi buršem, kadar jih doleti sreča, v njih družbi demonstrirati proti katoličanom. Tolpa, v kateri so bile zastopane tudi druge kapacitete, n. pr. graški pulgerji, se je drla za posameznimi skupinami mizarjev, ki so šli k obedu in iskala prepeja. Policiji se je posrečilo vzdržati red. Hujše je bilo zvečer. Rdeča tolpa je planila po nas kot zverine in bila je resna nevarnost. Švigale so palice in žilovke po zraku pa tudi po glavah in morali so poleg polnoštevilne policije poslovati

tudi mojstri in drugi naši prijatelji. Obkoljeni od policajev smo korakali skozi mesto; zadaj pa je rjavela rdeča garda tako, da je vse skupaj letelo. Občinstvo pa, ki ve, za kaj se gre, nas je pozdravljalo ter nam dajalo pogum. Toda tega imamo dovolj. Surovost je zadnje orožje. Danes, v četrtek, je bilo že boljše. Kar je treznejših delavcev, se že sramujejo in čim dalje bolj spoznavajo, kako daleč so se dali zapeljati. Saj ljudje sami niso tako slabi. Dve tretjini izmed njih je Slovencev, ki bi ne bili danes taki, ko bi ne zašli v rdečo družbo. Žalostna resnica je, da se graška socialna demokracija rekrutira iz slovenskih fantov. Vzroki so znani in jih bomo o priliki tudi povedali. Za prihodnjo nedeljo sklicuje skupina kršč. lesnih delavcev velik shod, na katerega so povabljeni tudi rdeči. Lahko se že danes reče, da je terorizem graških rdečih mizarjev strt.

Jugoslovanska strokovna zveza.

PROTESTNI SHODI.

Odporna akcija proti napadu kapitalistov na delovsko starostno zavarovanje, ki jo je vprizorila »Jugoslovanska Strokovna Zveza«, je končana ali boljše, končana je uvodna akcija. Ni slovenskega krščanskega socialnega delavca in tudi ne delavke, ki bi ne znal, za kaj se gre. Ob tej akciji so naši soc. demokrati igrali izdajalsko vlogo, ker niso prav nič storili, da pouče po shodih svoje ljudi o velikanski nevarnosti, ki grozi delavskemu starostnemu zavarovanju. Tega, da so boj slovenskega krščanskega socialnega delavstva proti nakanam velikega kapitala nazvali komedijo, ne bomo pozabili. Preko soc. demokracije in če treba, proti njej, bomo vodili nadalje boj za ogrožene pravice delavstva. Slov. krščansko-soc. delavstvo v tem boju ni osamljeno, navezano nase, marveč poslanci »Vseslovenske Ljudske Stranke« stoje na naši delavski strani in pozdravljajo boj za delavske pravice.

Shod v Unionu.

Ker je bil načelnik »Jugoslovanske Strokovne Zveze«, deželni odbornik dr. Zajec zadržan, da sam vodi zborovanje, ker je moral na shod v svojem volilnem okraju, je vodil zborovanje v njegovem imenu podnačelnik J. S. Z. Moškerc, ki poda kratko, pregledno sliko o dosedanji odporni akciji.

Dr. Šusteršič in dr. Korošec slovenskemu delavstvu.

Z velikanskim navdušenjem in ploskanjem in ovacijami načelniku S. L. S. dr. Šusteršiču in podnačelniku »Hrvaško - slovenske zajednice« so zborovalci pozdravili brzojavko poslancev dr. Šusteršiča in dr. Korošca zborovalcem.

Brzojavka se glasi:

Dunaj, državni zbor, 16. julija.
Iskreno pozdravlja delavstvo, ki demonstira za svoje življenske interese. Ljudski poslanci storimo svojo dolžnost. — Dr. Šusteršič. — Dr. Korošec.

Profesor Dermastia

nato utemeljuje resolucijo, ki slove:

1. Shod navdušeno pozdravlja ustanovitev kluba »Hrvaško - slovenska Zajednica«.

2. Odločno in najgorčenejšo obsolja napad velikega kapitala v industrijskem svetu, ki meri na to, da se poslabša že itak nepopolna vladna predloga o delavskem starostnem zavarovanju. Konstatira, da je nastopil veliki kapital mesto dosedanje hinavščine proti delavskemu starostnemu zavarovanju naravnost z najnesramnejšo predrznostjo, opogumljen po skupnem nastopu velikih kapitalistov z delavskim koristim vedno »tako zveste in prijazne« soc. demokracije. Hinavščino in goljufijo naše liberalne stranke, pa najbolj osvetljuje gonja, vprizorjena na Slovenskem proti starostnemu zavarovanju.

3. Najodločnejše in ogorčeno obsolja, da vlada ne predloži takoj II. ljudski zbornici predlogo o soc. zavarovanju in vidi v tem koraku namen zavlačevati to delavskim koristim neobhodno potrebno postavu.

Ob tej priliki se pa s hvaležnostjo spominja dela naših poslancev Vseslovenske Ljudske Stranke za delavsko starostno zavarovanje. Prepričani smo, da bodo vse storili, da se naša neodložljiva zadeva čimpreje reši. Slovensko krščansko soc. delavstvo ne bo prej mirovalo, dokler ne izvojuje svoje pravice za mirno preskrbljeno starost in zaslužno onemoglost.

Resolucija je bila soglasno sprejeta, nakar se je shod zaključil.

Ostali protestni shodi.

Vič - Glince. Na protestnem shodu v soboto zvečer sta poročala podnačelnika J. S. Z. dr. Lovro Pogačnik in M. Moškerc. Protestna resolucija je bila soglasno sprejeta.

J. S. Z. skupina Trbovlje je imela v nedeljo, dne 16. julija ob pol deseti

LISTEK.

Josip Vandot:

Vilranec.

Pripovedka iz davnih dni.

(Daj.)

Žalostno je odkimala Rušica. »Ne morem in tudi ne smem, dušica.. Ne moreš umeti, zakaj moraš ostati zaprta v moji koči, ne moreš . . .«

Obrnila se je in je stopila k ognjišču. Mleko je bilo zavrelo v loncu in v mali prsteni skodelici ga je prinesla starka v izbo in ga je postavila kraj Elze na klop. »Zajmi, ptičica, in jej! Vem, da si navajena boljšega. A vseeno zajmi! In glej, tu je kruh. Seveda črn je — na gradu pač ne poznate kaj takega . . .«

A zaman je bilo vse njeno prijazno prigovarjanje. Elza se ni ganila. Glavo je sklonila na prsi, pa je gledala predse na tla. Zaman je pel ptiček-zlatiček v ozki kletki. Najlepše pesmi je prepeval, da bi človek kar vriskal v srčni radosti. A Elza ga ni čula. Pač je odprla Rušica kletko, pač je zletel ptiček iz nje in se je vsedel deklici na rame in se ji je dotaknil lica s svojim ključ-

kom. Elza ga je samo odrinila z roko. In ptiček-zlatiček je odbrzel nazaj v kletko. Na okroglo šprajco se je vsedel, pa se je čudil, zakaj ga odriva danes deklica? Včeraj pa je letela tako daleč za njim, da bi ga vjela!

Rušica je izprevidela, da je vse njeno prizadevanje zaman. Deklice ni mogla spraviti v dobro voljo. Saj je sama videla, kako je ubogi grajski deklici hudo, in njo samo je peklo v duši, da mora imeti deklico zaprto. Najrajši bi jo izpustila in jo povedla domov na grad. Toda če to stori, potem pa splavajo vse njene nade in upi po vodi. In zlobni grajščak se bo krohotal, krohotal, ker stara Špela nima moči, da bi se znosila nad njim.

Hudo je bilo Rušici, ko je gledala malo, nedolžno deklico, ki se ni storila v svojem življenju najmanjši stvarici žalega. Zato se je obrnila od nje. Tiho je odprla vrata in je stopila ven pred koč. Tam pa se je vsedla na prag. Glavo si je podprla z roko, pa je premišljevala. Glej, ko se je vrnila sinoči iz grada vsa obupana in razjarjena, ker je ravnal grajščak z njo tako surovo, je mislila, da ne reši nikdar Breznika in njegove žene iz ječe. Pa je obljubila nedolžni Jelici tako sveto, da ji pomore. Kaj bo storila zdaj uboga sirota? Kaj si bo mislila o stari Špeli? Te misli so

se ji podile po glavi, ko se je vrnila v svojo koč. In takrat je zagledala Elzo, in takrat jo je prešinila taka radost, da bi bila plesala od samega srčnega veselja. Mislila si je: »Glej, Bog ti je poslal otroka hudobnega grajščaka. Zdaj ga obdržiš pri sebi do smrti in se tako maščuješ nad brezsrčnežem. Naj izkusi tudi on, kar je pretrpela stara Špela.«

Tako je mislila takrat. A ko je gledala mali, nedolžni deklici v speči obraz, jo je obšlo usmiljenje. Vso noč je čepela kraj postelje in bdela. Smililo se ji je tako nežno dekletce, da je spoznala, da ne bo mogla držati svojega naklepa. »Kaj naj storim?« se je izpraševala. In proti jutru ji je vstala v srcu misel: Nekaj dni obdržim deklico pri sebi. Pač jo bo iskal grajščak kroginkrog, a je ne najde nikoli. Trpel bo velike muke, ker si bo mislil, da je poginila njegova edina hčerka. A čez nekaj dni stopi pred njega stara Špela, pa mu poroče: »Jaz vem, kje je tvoja hčerka. Izpusti Breznikova dva iz ječe, in jaz ti pripeljem izgubljeno hčerko.« — Vesel bo izpustil grajščak zaprta dva in Breznik in njegova žena bodeta spet srečna.

Tako je sklenila Rušica in se je držala tudi tega sklepa. Pač je ravnala lepo z Elzo in ji je stregla na vso moč. A deklica je bila pobita in žalostna.

Stiskala se je v kot in je vedno in vedno prosila starko, naj jo izpusti k zlati mami.

»Do jutri še počakaj, ptičica,« ji je odgovarjala Rušica vedno in vedno. — »Samo do jutri še počakaj, potem te pa povedem v grad.«

A prišlo je jutro in starka je še vedno ni hotela izpustiti. Elza je postajala vedno bolj bleda in potrta. Njen obrazek je shujšal, in oči so ji postale motne. V drobnem srcu pa ni bilo več veselja, ampak samo žalost, bridka žalost. Ni se ji ljubilo več jesti. Topo je sedela za mizo in si je podpirala trudno glavo. Ptiček-zlatiček ji je prepeval najlepše pesmi, da bi jo razvedril. A Elza je postajala vedno bolj otožna in je venela, venela, kot veni planinska roža, če se jo presadi v dolino.

Skrbno jo je gledala stara Rušica. Bolelo jo je, ko je videla, koliko mora trpeti nedolžna deklica. V teh kratkih dneh jo je spoznala, njeno zlato dušico je spoznala, in globoko k srcu ji je prirastla hčerka njenega največjega sovražnika. Pa je videla zdaj njeno bolest, in srce se ji je krčilo tako, da ni mogla več obstati pod streho. Vzela je palico, pa je odšla v prostrani gozd. Tam na trati, kjer je izdihnil njen zlati Lojze svojo blago dušo, je klečala dolgo, dolgo in je molila. (Dalje.)

uri dopoldne v Društvenem domu protestno zborovanje. Poročal je tovariš Vekoslav Govejšek. Vodil je zborovanje tovariš Anton Kurent, debate sta se udeležila Supan st. in Supan ml. Resolucija, ki je bila soglasno sprejeta, je predlagal tovariš Ivan Černe.

Na sobotnem shodu slov. kršč. soc. delavstva v Preski je poročal tovariš Franc Čebulj z Jesenic. Resolucija je bila z navdušenjem sprejeta.

Na Savi—Jesenicah je poročal včeraj popoldne na protestnem shodu jeseniškega krščanske soc. delavstva M. Moškerc. Zborovanje je vodil tovariš Korošec.

V št. Vidu pri Ljubljani je poročal na včerajšnjem protestnem shodu blagajnik J. S. Z. profesor Karl Dermastia. Protestna resolucija soglasno sprejeta. Tu se je ob enem včeraj ustanovila plačilnica »Jugoslovanske Strokovne Zveze«.

Krščansko soc. delavstvo v Trzinu je priredilo v soboto 15. t. m. v društvenih prostorih dobro obiskan shod pod načelstvom predsednika skupine J. S. Z. tovariša Vidica. Na shodu je poročal tovariš Mikelj iz Kamne gorice. Opisal je prizadevanje kapitalistov poslabšati starostno zavarovanje in pokazal rdečkarje v pravi luči. Shod je soglasno sprejel resolucijo v prilog starostnega zavarovanja in jo poslal na Dunaj voditelju V. L. S. dr. Šusteršiču.

Slovensko katoliško delavsko društvo v Gorici je na svojem včerajšnjem shodu izreklo protest proti zavlačevanju delavskega zavarovanja in zahvalo dr. Kreku in Gostinčarju.

Pred otvoritvijo državnega zbora.

V soboto popoldne se je konstituiralo »Poljsko kolo«. Za predsednika je bil izvoljen Bilinski, podpredsedniki so: vitez Abrahamovicz, Stapinski, Leo in Buzek. Za zborničnega podpredsednika nameravajo kandidirati dvornega svetnika dr. Germana. Bilinski je naglašal, da se mora povečati delovna večina. V parlamentarno komisijo so bili izvoljeni poslanci Jaworski, vitez Korytowski, dr. German, grof Skarbek, Dlugosz in Sredniawski.

Nacionalno-demokratski in radikalni Rusini nameravajo ustanoviti skupen klub.

Poslaniška zbornica je imela danes prvo sejo ob 11. uri dopoldne, gosposka pa ob tretji uri popoldne. Starostni predsednik je dr. Fuchs, ki je imenoval osem najmlajših poslancev za zapisničarje. Jutri otvori cesar slovesno s prestolnim govorom v dvorcu državni zbor. V sredo izžrebajo oddelke, ki bodo pregledali volilne akte. V petek se bodo potrdili tisti mandati, proti katerim ni ugovorov. Nato se izvoli predsednik, sedem podpredsednikov, 16 zapisničarjev in dva reditelja.

Sodi se, da se reši v poletnem zasedanju bančna predloga, vse se pa upira proti razpravi o obrambni predlogi. Kakor sodijo, bo zbornica rešila konstituiranje, nujne predloge glede na dogodke v Drohobyczu, podporne akcije za Češko in Bukovino, soc. demokratsko obtožbo proti kabinetu Biezerth III. in bančno predlogo.

BILINSKI ŠEF BODOČEGA KOALICIJSKEGA KABINETA?

»Reichspost« 16. t. m. sodi, da bo šef bodočega koalicijskega kabineta, ako se sestava delavne večine v zbornici posreči, postal načelnik Poljskega kluba Bilinski.

KRŠČANSKI SOCIALCI IN VLADA.

»Reichspost« dementuje poročilo »Narodnih listov« da se je stališče krščanskih socialcev do vlade barona Gautscha izboljšalo in pravi, da je ostalo popolnoma neizpremenjeno.

Z VROČIH TAL.

Madrid. — Vlada je zaplenila v Barceloni poziv slavnega španskega pesnika Perez-Caldosa, kjer ta izjavlja, da monarhija pripravlja padec Španije in da je vsled tega čas jo odstraniti.

Madrid. — V Saragozi je izbruhnila povodom splošne stavke revolucija. Revolucionarji so strgali z mnogih javnih poslopjij kraljeve grbe. Na stavkujoče po cestah strelja vojaštvo. Mrtvih je 15.

BOJI NA BALKANU.

Turki zdaj že sami priznavajo, da so njih vojake vstaki Albanci večkrat naklestili. Albanci krčevito agitirajo, da pobunijo tudi Epirote. Na Epiru stanujejo zgolj Grki, ki bi se tudi radi otrsli turškega jarma. Z Epira že poročajo o bojih med vstaki in med Turki so zdaj že tudi na Epiru na dnevnem redu. Požar, ki se je zanetil v Albaniji, se širi po celem Balkanu.

NOVA POLITIČNA KONSTELACIJA NA DALJNEM VZHODU.

Na Daljnem Vzhodu je zaznamovati novo politično konstelacijo. Angleška in Japonska sta namreč pravkar obnovili svojo pogodbo iz leta 1905, vendar jo pa v bistvenih točkah izpremenili. Anglija si je izgovorila svobodo, da ji ni treba v slučaju konflikta med Japonsko in Ameriko Japonski pomagati, na drugi strani pa Japonska ni več obvezana Angleško podpirati, kadar bi ta prekoračila v Aziji svojo sedanjo indsko mejo. Iz tega se razvidi, da gresta odslej na eni strani skupaj Anglija in Amerika, na drugi pa Japonska, ki more računati s Kitajsko, eventualno pa tudi z Rusijo.

POPOLNA ANARHIJA V PERZIJI.

V Perziji vlada popolna anarhija. 13letni vladar nič ne pomeni, ministristvo je demisioniralo, novo se pa ni konstituiralo. V Teheranu se vrše pocestni boji med vstaki in guvernerjevimi četami. Brat odstavljenega šaha Mohameda Alija se je postavil vstasem na čelo. Vladne čete so nezanesljive. Kmetje zapuščajo vasi in vsa dela počivajo. V mestih se vrše krvavi poboji. Prišel je čas, da si Perzijo razdelita Anglija in Rusija.

Dnevne novice.

+ **Sokolski nastop v Kamniku** je bil čez vse klavern. Sokolov v kroju je bilo nekaj čez 200, pri telovadbi nastopilo okrog 80. Ob nastopu Orlov leta 1909 v Kamniku vse tako veličastno veselo, a v nedeljo pri nastopu Sokolov dolgočasno in prisiljeno.

+ **V Kamniku** je Sokolom v proslavo vihrala v nedeljo iz mestnega droga na Malem gradu zastava. Ne verujemo, da bi bil isto razobesil kamniški gerent c. kr. komisar dr. Žužek iz strahu pred kamniškimi liberalci ali pa to storil iz spoštovanja in ljubezni do kulturno-vojniki. Nekaj je pa vendar le res: da je gerentov tajnik strastno agitiral po hišah, da se razobesijo zastave.

+ **Anarhizem med ljudsko-šolsko mladino v Kamniku.** Šolska vodstva so na podlagi znanega ukaza c. kr. deželnega šolskega sveta prepovedala šolskim otrokom sodelovati pri sokolski slavnosti v Kamniku. Toda šolski otroci se niso za to prepoved prav nič zmenili in so vpili v sprevodu med Sokoli, na železniški postaji peli in sodelovali pri ljudski veselici pod vodstvom iz Gorice znanega Fr. Steleta. — Pribijemo, da so bili ti otroci v prvi vrsti sinovi in hčere nekaterih kamniških c. kr. uradnikov, ki so preko šolske prepovedi svoje otroke v to pregovorili. To si hočemo dobro zapomniti!

Če smejo c. kr. uradniki krušiti in gaziti po svojih otrokih ukaze c. kr. šolskih oblastí, se pač vse neha!

+ **Papežev nuncij za centrum.** V zadnjem času sta časopisja, v Rimu izhajajoča »Correspondance de Rome« in pariški »Univers« priobčevala več člankov, v katerih dolžita nemški centrum modernizma in grajata nemške škofo, da temu dejstvu posvečujejo premalo pozornosti. Iz »Vaterlanda« posnemamo zdaj, da je apostolski nuncij Frühwirth v Monakovem v »Bavarskem kurirju« oficijelno izjavil, da one članke obsoja in zavrača krivične napade na nemške katolike, centrum in škofo, zlasti kolinskega nadškofa. Ob enem nuncij zagotavlja, da onih člankov v omenjenih listih in inšpicirala nobena merodajna oseba v Rimu.

+ **Stolica za govorništvo** se uvede na dunajski univerzi. Senat je že tozadeven sklep storil in je končna odločitev zdaj pri finančnem ministristvu. Stolica bo zasedel redni profesor, ne lektor, namenjena pa je za slušatelje vseh štirih fakultet. Stolica je zelo potrebna in bo velike koristi.

— **Nova cerkev v Spodnji Šiški.** Spodnja Šiška torej vendar dobi novo cerkev. Tisti, ki so bili najbolj proti novi cerkvi, so sedaj nakrat zanj. Čemu je bil torej neki ves hrup... Zato, da zgrade taki Šiškarji, kot je »časnikar« Franjo Pirc — v Spodnji Šiški »novo pravoslavno cerkev«, da Brceta povabijo, naj postane pravoslavni pop, bivši »general bum bum« Pirc pa pravoslavni mežnar v Spodnji Šiški. Tako je popolnoma resno čitati v »Jutru«, ki naznanja »svetovni dogodek«, da je Franjo Pirc »radi dogodkov v Šiški«, naznanil svoj izstop iz katoliške cerkve in pristop k pravoslavni cerkvi. Jutri priobči »Jutro« še, koliko bo Pirc dal za novo pravoslavno cerkev — kako se bo podvrgel strožjim postom in strožji pravoslavni liturgiji ter — pravoslavnemu klerikalizmu. Pircovo »Jutro« naznanja, da se je pričela »kulturna vojska v Šiški« — zato, ker je bila stara cerkev za 700 otrok premajhna in se je zato odredila

sveta maša za šolarje v frančiškanski cerkvi. Vse drugo, kar piše »Jutro« je za lase privlečeno, ker je Franjo Pirc čutil potrebo, da kot »general bum bum« stopi na čelo »kulturnega boja« in si tako zasluži z vrsticami »za pravoslavje« nekaj honorarja kakor si ga je nekdanj služil v »Tagespošti«, dokler ga ondi niso postali siti. Postavil se je Pirc tudi že za predsednika pravoslavne republike v Spodnji Šiški — da si je dvornega popa že imenoval smo že povedali — in spustil je »Apel na šišensko slovensko mladino«, ki je po štilu in vsebini odlična slovenska klobasa, spočeta v Pircčevih možganih ob uplivanju vročine in znakov notranjih tresenj. Ker pa v pravoslavni cerkvi celo ministrant mora biti oženjen, se bo na komarjevo nedeljo Pirc v novi pravoslavni cerkvi v Spodnji Šiški na novo pravoslavno poročil, če ne bo iz vsega tega le tista velika podzemna luknja, (pravoslavna katakombi), katero Pirc že nekaj časa po celem Kranjskem išče. To bi bila humoristična stran te strani, resnejša pa je, da take izbruhe v »Jutru« podpirajo z inserati celo denarni zavodi, kakor so Kmetiška posojilnica za ljubljansko okolico, ljubljanska Kreditna banka in celo Mestna hranilnica! O tem bomo pa še govorili.

— **Umril** je v soboto dne 15. julija veleč. P. Ubald Bergant, kapucn v Krškem, star 69 let. Bil je starosta provincije; rojen v Stari Loki. Pokopan je bil danes, v ponedeljek, zjutraj. Za sobotni list došlo poročilo prepozno.

— **Osebna vest.** Iz moriških popirnic je premeščen v Gorico gospod ravnatelj Anton Venturini.

— **Odlikovanje.** Predsednik višega deželnega sodišča v Trstu Avgust Jacopig je imenovan tajnim svetnikom.

— **Kolera** se je pojavila tudi v Kotoru. Dne 14. t. m. je namreč ondi umrl nek Krsto Maslovar iz vasi Škaljovci na koleri, kakor je dognala bakteriološka preiskava. Obolela je tudi njegova žena, ki pa je zdaj že boljša.

— **Dopust za delavce.** Češke soc. dem. strokovne organizacije napovedujejo, da bodo delavci, ako se papežev motuproprio glede praznikov na Češkem res izvede, v nadomestilo za odpadle praznike od delodajalcev zahtevali plačan dopust po letu.

— **Roseggerjev fond** znaša dozdej 1423 gradilnih kamnov, to je 2,846.000 kron, torej manjka do tretjega milijona le še 154.000 K. — Nabirajte za »Slovensko Stražo!«

— **Umrla** je v Dramljah Frančiška Leben po dolgi, zelo mučni bolezn. Pogreb dne 12. julija je naznanjal, kako je bila priljubljena od vseh, ki so jo poznali. Blag ji spomin!

— **V pijanosti ubil otroka.** Iz Gorice se poroča: Dne 14. julija se je imel zagovarjati 28 letni mizar Matija Močnik. Dne 28. maja t. l. je prišel zvečer vinjen domov in svojega 4 mesečnega jokajočega otroka Antona, češ, da otrok ni njegov, tako s pestjo sunil, da mu je zlomil štiri rebra. Otrok je na poškodbah takoj umrl. Močnika se je obsodilo na tri mesece strogega zapore.

— **Tatvina.** V ulici Pondares št. 6 v Trstu stanujoča Elvira Piazza je opazila, vrnivša se domov, da je zmanjkalo v sobi njenega podnajemnika, kateri sedaj ni v Trstu, več dokumentov, dve kaseti in 1000 K denarja. Žena se je tako prestrašila, da je zbolela in bila odpeljana v bolnišnico. — Vsled brzojavne rekvizicije avstro-ogrškega konzulata v Port Said je bil aretiran v Trstu ob prihodu parnika »Vindobona« ladjnik kuhar Filip Vlaccvich, ker je med potjo iz Indije v Port Said ukradel nekemu pasažirju 350 K.

— **Insolventen** je v Trstu Štefan Presetnik, trgovec z obuvali.

— **Hotel »Riviera«** v Pulju in istimenski hotel v Poreču sta prešla v češke roke.

— **Lep gospodar.** V Skalčanu na Češkem je gospodar Liška svojo 16-letno dekle Ano Neviny, ker je prišla prepozno domov, tako pretepel, da je umrla. Liško so zaprli.

— **Lovska razstava** na Dunaju ima 684.871 K čistega dobička, kakor je odbor zdaj konstatiral. Porabilo se bode za ustanovo za otroke lovcev po poklicu.

— **Na vislice** je bil v Zadru obsojen Jurij Marinovich, ki je v Polesniku umoril posestnika Mihaela Marcogaccia.

— **Vol je pobodel** dne 13. t. m. Janca Jeriček, posestnika v Podgradu. Zasadil mu je rog v dimlje in mu za 10 cm na dolgo raztrgal mišice.

— **Krščanskosocialna zmaga v bolniško blagajno na Dunaju.** 14. t. m. je pri volitvi delegatov mestnih tramvajskih uslužbencev v bolniško blagajno na Dunaju zmagala krščanskosocialna

lista s 5700 glasovi proti socialnodemokratski, ki je dobila 2100 glasov. Izvoljenih je 191 kršč. socialnih delegatov in le 41 socialnodemokratskih.

— **Podcestno železnico** nameravajo graditi na Dunaju, obstoječo mestno železnico pa polagoma elektrificirati. Je tudi že skrajni čas, zakaj dim in smrad je na Dunaju postal že neznošen. Projekt za podcestno železnico sta napravila dvorni svetnik baron Milius in inženir Musil. Projektirane so sedaj sledeče podcestne proge: 1. Mariahilfska cesta, Štefanov trg, Taborska cesta, Severozahodni kolodvor. 2. Gersthofska cesta, Schottska cesta, Graben, Landstraße, Hauptstraße. 3. Herpals, Alzerca, Brandstätte, Karlov trg, Favorittrasse. Projekt se je predložil prometni komisiji, ki ga je odobrila.

— **Promocija.** V petek, dne 14. julija je bil promoviran za doktorja prava gospod Miroslav Vrančič.

— **V vodu je skočila celovška igralka** Hedi Lambauer, in sicer v Waago na Ogrskem v zdravilišču Pistyan. Igralko so rešili. Baje si je hotela vzeti življenje zaradi nesrečne ljubezni do nekega celovškega milijonarja.

— **Iz Celovca do poreškega jezera** vozi odslej cestna železnica.

— **Sulico** so po nemškem vzorcu uvedli zdaj tudi pri kavaleriji na Francoskem.

— **Nabasan samokres** je snažil Danijel Kolarič, delavec lesene tovarne v Gorjancih. Ta se je pa sprožil in mu pognal kroglo skoz dlan leve roke.

— **Smrt na vozu.** Dne 14. t. m. so pripeljali v bolnico usmiljenih bratov v Kandiji Jožeta Vrtačič, hlapca v Orešju pri Šmarjeti, ki je bil zbolel prejšnji dan. Pred bolnišnico je pa umrl, predno so ga zamogli vzeti z voza.

— **Polet nadporočnika Biera** čez morje se ni posrečil. Bier je 15. t. m. iz Opatije ob slabem vremenu napravil polet, a aeroplan ni ubogal krmarja, se komaj 80 metrov od obrežja oddaljil in se potem na mah zasukal na desno ter padel v morje. Biera je rešila torpedovka, aparat sam (Etrich monoplan) je močno poškodovan in ga dvigujejo zdaj iz morja.

— **Čudna najdba.** Nedavno so našli na Dunaju v 2. okraju kos človeške noge, ki je bila tako očrnela, da se je sklepalo, da je težgana. Splošno se je mislilo, da je to v zvezi z zločinom znane na smrt obsojene Marije Bartunek ki je umorila neko Lojzo Weiß in jo razkosala. Zdaj pa so konstatirali, da je ta kos noge — kos egiptovske mumije. Kako je kos mumije zašel v 2. okraj, in kako to, da se tisti, ki ga je izgubil, noče javiti, je seveda tudi uganka zase.

— **Treščilo** je v petek popoldne ob pol 1. uri v kozolec Jožefa Kastelica iz Vinevasi št. 15, okraj Novomesto. Gospodar je s svojo ženo in sinom ob istem času spravljaj mrvo na kozolec. Strela ni nobenega poškodovala, pač pa je kozolec pogorel do tal. Pogorela sta tudi sosednja kozolca Franceta Staniša št. 12 in Jožefa Cimermančiča št. 16. Vsi trije kozolci (doplarji) so bili naloženi s senom, ki je vse zgorelo.

— **Umril** je včeraj v Kropi veleindustriec gospod Jurij Magušar. Pogreb bo jutri v terek ob 5. uri popoldan. Počivaj v miru!

— **Ustrelil** se je v Gorje pristojni delavec Jakob Kunčič, ki je bil zadnji čas brodar na bleškem jezeru. Pri gostilničarjih je pustil mnogo dogov.

— **Radi hčere v smrt.** 14letna Ema Notž v Sarajevu je pobegnila z doma in starišem pustila pismo, da se ne vrne več. Oče je šel takoj iskat hčerke in prosil pomoči tudi policijo. Mati pa se je doma udala obupu in se je zastrupila z lizolom. Ko je nesrečni oče po brezuspešnem iskanju za hčerjo prišel domov, je našel ženo mrtvo na tleh.

— **Roparski napad.** Uršič Jožefa, 45letna mlekarica iz Štorij, je šla dne 12. t. m. ob 1. uri popoldne z vozičkom iz Trsta po Openski cesti proti Sežani. Malo pred Sežano ji pride nasproti nek 40leten človek ter jo nagovori furlanski in zahteva od nje kruha in pijače. Dala mu je košček kruha, katerega je pojedel, nato je še zahteval pijače, kar mu pa ni dala, ker ni imela. On je hotel vzeti steklenico, katero je videl v vozičku, s silo, a ona se je branila in pehala moža v stran. Nato jo prime čez pas in vrže v prah, a ona ga zagrabi krepko za ovratnik ter ga sune od sebe in mu raztrga srajco. Bila sta ob sredi ceste v prahu, se premetavala ter grizla in praskala drug drugega. Ona vstane izmučena in zahteva, naj se odstrani in jo pusti na miru. On plane zopet proti njej, jo vrže vnovič ob tla in ji vzame s silo iz žepa možnjček, v katerem je bilo 16 K. Ona se je branila in jokala in klicala na pomoč, a bilo je vse zaman, niti človeka ni bilo v bližini in to na glavni cesti. Ko jo je oropal,

ki je še zagrozil, da ji razbije glavo s kamnom in res je skočil v bližnji jarek po kamen, težak par kilogramov. Imel je v resnici namen ženo oropati in potem umoriti. Med tem zasliši ropar, da drči koleseji proti Opčinam, na kar zbeži v bližnjo goščo. Uršič je še vedno ležala na cesti v največjem strahu vsa utrujena in krvava po rokah in obrazu in ogrizena od napadalca v polomedlevici. Voznik se ustavi pred njo, jo dvigne od tal, na kar stopita za pobeglim roparjem v goščo, o katerem pa ni bilo več sledu. Uršič je javila ves dogodek orožništvu v Sežani, katero stvar preiskuje. — Imenovani ropar je pravi »importator« bodisi iz lačne Furlanije ali regnicolo, ki je čakal ob cesti na mirne naše ljudi ter jih napadel slično kalabrijskim brigantom. To golazen iztrebiti iz naših krajev, bi bilo človekoljubno delo pristojnih oblasti.

— **Postojnsko prostovoljno gasilno društvo** priredi povodom 30letnice društvenega obstanka dne 20. avgusta t. l. v Postojni veliko slavnost z nastopnim sporedom: Od 7. do 8. ure zjutraj sprejem gostov na kolodvoru. Ob 9. uri sv. maša v drevoredu pri hotelu »Ribnik«, po sv. maši dekoriranje štiri članov z kolajno 25 letnega članstva, nato defiliranje. Ob 10. uri odhod v Postojnsko jamo (za gasilce vstopina 1 K). Ob 12. uri 30 minut popoldne obed. Po obedu vaja. (Obvestitev k vaji s hrupnim klicom). Po vaji prosta zabava, tombola, koncert, ples.

— **Poročil** se je danes v Št. Vidu nad Ljubljano c. kr. postajni mojster na državni železnici v Vižmarjih, gosp. Simon J a v e r n i k z gđ. Urško H a f n e r. Bilo srečno!

— **Strela je ubila** v Št. Petru na Krasu v soboto popoldne okrog 6. ure 12letnega dečka Alojzija Požar. — Zeleni smo že potrebnega dežja, hvala Bogu, dobili smo ga, vmes pa tudi precej toče, ki pa menda ni napravila posebne škode, saj v bližnji okolici ne.

— **Zrtev strele.** Strela je udarila v medeljo dne 16. t. m. popoldne v hišico g. M. Sopotnik v Št. Gotardu in pri tem usmrtila hčer Frančiško Sopotnik, drugi so ostali nepoškodovani. Vnela so se tudi tla, kar pa so pogasili.

— **Umrli** je dr. Eppinger, deželni odbornik kraljestva Češkega in član gosposke zbornice. Dr. Eppinger je bil jako delaven in je zadnje čase zelo delal zlasti za češko-nemško spravo. Umrli je na potu iz Inomosta na Dunaj v Solnogradu v železniškem vozu. Zadel ga je kap.

— **Deset zapovedi za letovišnike** pri naša list »Münc. N. N.«. Glase se: Ako greš na deželo, ne misli, da smeš pustiti doma dobro vzgojo. — Prava počitniška prostost, razuzdanost in priprosto življenje na deželi ne sme vzbujati brezobzirnosti. — Ne pozabi, da polja, gozd, travniki niso tvoja last, da se torej na noben način ne sme delati škode. — Ne dovoli vsega otrokom, ako meniš, da se morajo na deželi izletati. Pomisli, da povzročijo kmetu dostikrat mnoge jeze, kar dela njim veselje. — Uči svoje otroke spoštovanja pred kmečkim delom in potem ne bodo smatrali travnikov za igrališče, ne bodo potepali žito za radi par cvetic in ne bodo klatili nezrelo sadje z drevov. — Ostanj pri svojih izprehodih lepo na potu. Zapiraj vedno lese za seboj, da ne uide živina. Tvoja nepaznost zna povzročiti lastniku živine in sosedom mnogo škode. — Ne razbijaj na svojih turah praznih steklenic, ker se lahko vsled črepinj poškodujejo ljudje in živali. — Ne meči okoli ovonj popir s seboj prinesenih živil, ker s tem pokvarjaš drugim estetični vžitek. — Ne norčuj se s kmečkimi običaji. Oni so ostanek starih tradicij in zato kmetu sveti. — Ravnaj v svojem poletnem stanovanju s pohištvo, perilom in drugo opravo tako, kot bi bilo tvoje. — Ne zahtevaj, da se ti naj vse napol podari. Poletje je kratko in ljudje hočejo za svoj trud tudi kaj zaslužiti. Tudi na deželi velja geslo: Pustite nas živeti!

— **Počitniška kolonija v Kraljevcu.** Hrvaška deželna vlada je frankopanski grad v Kraljevcu preuredila in ga začasno prepustila odseku »za našo deco« društva hrv. učitelje. Minolo nedeljo je odšel prvi oddelek šolskih otrok iz Zagreba v Kraljevce. V isti zgradbi so odločeni posebni prostori tudi za okrepitev potrebne učitelje, učitelje in uradnike. Istotam je nastanjena gospodinjska šola s trgovskim oddelkom.

— **Hrvaška pomorska šola v Bakru** nikakor ne odgovarja zahtevam, kakor je čitati v hrvaških listih. Strokovnega učiteljstva ni skoro nič in šola ni dosti več nego navadna gimnazija. Da bi pomanjkljivosti ne prišle v javnost, se pri zrelostni izkušnji vse dižake spusti skozi, zato pa seveda potem

tem gotoveje padejo na akademiji v Reki. Mažarsko maslo!

— **Mažarska gimnazija v Zagrebu?** Zagrebški listi poročajo, da je ogrska drž. železnica v Zagrebu kupila stavbišče za mažarsko gimnazijo.

— **S. Berger v Zagrebu,** znani nabiratelj in podpiratelj hrvaške domače ženske umetnosti: tkanin, vezenin itd., ki je silno mnogo storil, za uveljavljenje in razširjenje te hrvaške narodne obrti med kulturnim svetom, hoče baje celi stvari obrniti hrbet. Svojo tozadevno vzorno tkalsko šolo v Zagrebu je opustil, na turinski razstavi se ni več udeležil in sedaj se namerava baje s svojo veletrgovino preseliti v Budimpešto. Te dni si je neka angleška strokovnjakinja ogledala njegove tozadevne zasebne zbirke ter izjavila, da še nikjer na svetu ni našla tako velike, poučne in zanimive zbirke domače industrije kakor je Bergerjeva.

— **Zanimivost v sadjarstvu.** Vrl Slovenec in napreden sadjerejec Florjan Urbanc v Kazazah ob Zili je letos maja meseca cepil mladega divjaka z enim jabolčnim in enim hruševim cepom. Oba cepa sta se prijela in te dni je na hruševem pognal lep cvet.

— **30letnica hrvaškega stenografskega društva.** Hrvaško stenografsko društvo slavi v kratkem 30letnico svojega obstanka. Društvo že 20 let izdaje društveno glasilo »Stenograf« ki je na prvem mestu med tozadevnimi slovanškimi listi. Sodelujejo tudi češki strokovnjaki. Društvo je sedaj posebnemu odboru poverilo nalogo, da se vsak mesec sestane k seji, v kateri se bodo pretresavala strokovna vprašanja.

— **Domače hrvaške uradnike odpušča** tovarna cementa »Croatia« v Zagrebu, ki je nedavno prešla v mažarske roke.

— **Stanovanjske razmere v Sarajevu** se bodo nekoliko izboljšale, ko bo letošnjo jesen krog 800 novih stanovanj na razpolago. Seveda pa bo obenem še bolj vzcvetelo najemniško odušstvo. Uradniki nameravajo sezidati 14 družinskih hiš, ako jim občina dovoli. Razven tega dobij Sarajevo obsežen deželen muzej, poštno palačo, nov hotel in druge stavbe.

— **Afera zagrebške prima-balerine.** Svojedobno smo poročali, da je bila aretovana prima-balerina zagrebškega gledališča Klara Genta, ker je bila zapletena v neke denarne prevare svojega svaka Gortha. Zagrebško sodišče jo je izročilo v Krško, kjer pa so jo izpustili na svobodo in ustavili proti nji sodno postopanje. Zaradi zdravja je odšla v Poreče ob Vrbskem jezeru.

— **Letina sliv v Bosni in Slavoniji** obeta biti precej povoljna, dasi dreve, ki je pred dvema leti obolelo na rji, tudi letos še ne bo prineslo sadu. Ako ne bo kake vremenske nezgode se v Bosni račun na pridelek kakih 1000 do 1200 vagonov sliv.

— **Hotelsko društvo Dubrovnik-Kotor** bo letos prvič izplačalo dividendo za l. 1910., in sicer po 5 K od delnice.

— **Delniško društvo Quarnero** bo letos izplačalo 3% dividendo; bilanca bo za letošnjo leto povoljna, ker je društvo prodalo svoj veliki hotel »Lovrana« z okolišnim zemljiščem vred.

— **Ostanke Ilirca Matije Smodeka** so iz Bjelovara prenesli v Zagreb.

Štajerske novice.

— **Strašna toča** je pobila v soboto, dne 15. t. m. po spodnji savinjski dolini. Koruza je popolnoma potolčena in hmelj je močno oškodovan. Upati pa je, da si ta savinjski pridelek opomore.

— **Š Toča v Posavju** je po nekaterih krajih zelo hudo padala in posestnike občutno zadela. Dne 9. t. m. se je vsipala po okraju državnega poslanca dr. Ivana Benkoviča in radi tega si je gospod poslanec ogledal škodo še tik pred svojim odhodom na Dunaj.

— **Š Hmelj** na Štajerskem letos dobro kaže. Ena tretjina vrtoev je jako dobra, ena tretjina dobra, ena tretjina pa srednja ali slaba. Mrčesa ni skoro nič, boleznj nobene.

Ljubljanske novice.

— **Ij šentjakobčanom!** Na prošnjo mnogih šentjakobčanov sem vložil pravila za prosvetno društvo, katera je c. kr. vlada potrdila. Sedež društva je v hiši g. Grabnarja, trgovca in posestnika, Sv. Florijana ulica št. 15, I. nadstropje. Društvo bo začelo delovati z začetkom septembra. Sprejemali se bodo gospodje in dame. Pred ustanovnim shodom in konstituiranjem odbora v smislu paragrafov sprejema nove člane in vse priprave vodi pisani. Šentjakobčanje! Združimo se in složno delujmo v

prospeh krščanske prosvete! — Peter Janc.

— **Ij Cirkus Strassburger** je izpolnil, kar je obljuboval. Predstavil se nam je že v treh predstavah z bogatim vzoredom, ki je res prvega reda. Na višini stoji cirkus posebno v živalskih dresurah. Impozantno otvori spored veliki tabelau s 46 konji kot poklonitev ravnatelja Strassburgerja ljubljanskemu občinstvu. Odkar je bil prvokrat v Ljubljani veliki cirkus Sidoli, Ljubljancem še niso videli kaj tako lepega in dovršenega. Serpentinski ples na srebrni žici gđ. Rossi, razsvetljevanje z raznimi barvami, je s svojimi izpremembami očarujoč. Produkcije na konjih de Plessisa Luftmanna, Karlčka Strassburgerja in kralj. ogrska mag-natska skupina zasluži pristavek sporeda, da je brez konkurence. Ogromno moč razvije mr. Togo s svojimi pomorskiimi vojnimi igrami, glavna točka, ki osredotočuje največje zanimanje občinstva so pa morski levi. Čudo dresure je tu izvršil kapitan Winter! Nekaj popolnega so tudi proste dresure psov, izvršuje g. Kosmy, katerega dresure so na višku zahtev, nastop gospe ravnateljice Strassburger z njenima ljubljencema slonoma Betty in Jumbo, nastop 12 pristnih mamelukov arabcev, letečih ljudi, ameriške polnokrvne kobile »Dolarske princeze«, ki je vsled svojega točnega izvajanja vzbudila vihar splošnega odobravanja. Vseh točk na sporedu je 17, ena lepša od druge. Velika reklama cirkusa Strassburger, ki pa, kakor rečeno, ni pretirana, je znatno povzdignila tudi tujski promet v našem mestu. V soboto in včeraj so bili vlaki polni radovednežev, ki so se z dežele pripeljali gledat Strassburgerjevo čudo. Po tem, kar smo že doslej videli, moremo obisk Strassburgerjevega cirkusu najtopleje priporočati.

— **Ij Pogreša se** od srede dne 12. t. m. trgovski sodnik g. Milan Z e l e z n i k a r iz Ljubljane. Navedeno popoldne so ga še videli pred planinsko kočvo v Kamniški Bistrici, kjer se je tudi podpisal s cirilico v knjigo za došle tujce. Dejal je, da se mu mudi nazaj na kolodvor na vlak, vsled česar mu je neki znanec izročil tri razglednice, da jih odda v Kamniku na pošto; teh razglednic pa naslovljenci niso sprejeli. Zelenikar je 30 let star, srednje postave, srednje krepak, ima temno rujave lase, svetlejšje brke in zlasti v gornji čelusti zelo slabe zobe. Nosil je sivo obleko in slamnik. Bil je nenavadno tihe in molčeče narave in je v zadnjem času mnogo bolehal in hiral ter je — toda le svojemu prijatelju — včasih potožil o bolečinah v glavi in prsih, vsled česar se da sklepati, da je ponesrečil, učenil pa bi si tudi kaj žalega storiti v trenutkih duševne zmedenosti. C. kr. orožništvo v Kamniku je že v petek pričelo s temeljitim preiskavanjem v svojem okolišu. Zal, da do sedaj brez uspeha. Vsaka sled o pogrešancu naj se blagovoli sporočiti njegovi sestri gđ. Ani Železnikar, magistratni uradnici v Ljubljani. Hribolazci se napašajo za sodelovanje pri iskanju tega ponesrečenca. — Slovenske liste prosimo za ponatis te notice.

— **Ij Odlike na učiteljišču.** Med maturantkami je bilo v soboto pomotoma izpuščeno, da je tudi gđ. Ana M a n d e l j od Dev. Marije v Polju napravila maturo z odliko.

— **Ij Star znanec.** Znani žganjar Ferdinand Göck se je zopet v petek znesel na ulici nad nekim gospodom, katerega mu je izbil iz glave slamnik, potem se pa hotel lotiti še neke dame. Nato je šel v neko prodajalno in tam toliko časa bril svoje neslanosti, da je prišel stražnik in ga odvedel v zapor. Danes je bil pri policijskem uradu obdarovan z 192. urami.

— **Ij Kolo poneveril** je dne 3. t. m. izposojevalki koles na Dunajski cesti g. Ani Gorčevi 18letni delavec Ivan Kavčič ter se z njim baje odpeljal proti Trstu. Kolo je vredno 100 kron.

— **Ij Prijet tat.** V sredo popoldne je prišel v »Narodni dom« nek nepovabljen gost ter skušal v southerenu vlomiti v hlapčevo sobo. Ker se mu to ni posrečilo, je pristavil k vratim lestvo, tam odprl zgornje okno in tako prišel v sobo. Tam se je oblekel v hlapčevo obleko, vzel plišast klobuk in srebrno uro. Vzel je seboj tudi hranilnik, v katerem je bilo 15 K denarja. Popustivši svojo obleko na licu mesta, jo je po isti poti zopet odkuril. V petek je pa neki moški prodajal pri starinarjih ukradeno uro in ker so bili ti o tatvini obveščeni, so prodajalca izročili policiji. Aretovanec je 21letni brezposelni dninar Franc Vučar iz Briš pri Celju. Oddalil so ga deželnemu sodišču.

— **Ij Slabo situiran, inteligenten in za vse rabiljiv dijak** (VI. gimn.) prosi za količkaj primerno mesto čez počitnice. Naslov pove iz prijaznosti uredništvo »Slovenca«.

BAVARSKI ŠKOFJE

so sklenili sporočiti sv. očetu, da verski interesi prebivalstva na Bavarskem zahtevajo, da se dosedanji prazniki neizpremenjeno obdrže.

Telefonska in brzojavna poročila.

OTVORITEV DRŽAVNEGA ZBORA.

— **Dunaj, 17. julija.** Danes se je vršila otvoritvena seja državnega zbora. Ob 9. uri popoldne je bila slovesna sveta maša v cerkvi sv. Štefana. Okolu 10. ure so se pričeli zbirati poslanci v poslanski zbornici. Po klubovih sejah so se poslanci zbrali v dvorani državnega zbora. Ob 11. uri so vstopili v dvorano člani ministrstva v frakih. Ministrski predsednik Gautsch je prebral cesarjev reskript o sklicanju državnega zbora ter povabil poslanca Fuchsa kot najstarejšega, naj prevzame starostno predsedstvo. Starostni predsednik Fuchs je v svojem nagovoru želel zbornici deloljubnosti, da reši ljudske in državne potrebščine, da postane prava ljudska zbornica. Zaklical je trikratni »Hoch« cesarju. Pri tem so socialni demokratje zapustili dvorano. Ko je pozval starostni predsednik najmlajše poslance za zapisnikarje, so poslanci storili obljube. Poslanec Loewenstein, ki je bil izvoljen v Drohobiczu, je odstopil. Prihodnja seja državnega zbora bo v sredo, v petek bo izvoljeno predsedstvo. Dr. Silvester bo z veliko večino izvoljen za predsednika. Jutri bo govoril cesar prestolni govor. Cesar se je že iz Isla pripeljal na Dunaj.

MAJSKI TEDEN.

— **Dunaj, 17. julija.** »Arbeiterzeitung«, glasilo socialne demokracije, proglašča, da hoče socialnodemokratska stranka vzpričo odprave mnogih praznikov po papežu, uvesti majski teden, to je praznovanje celega tedna za delavce. (Vse to razburjenje socialnih demokratov je čisto nepotrebno, ker bo v Avstriji najbrže glede praznikov ostalo vse pri starem. Razburjanje socialne demokracije pa je tudi hinavsko, ker so ravno socialni demokratje bili dozdaj vedno tisti, ki so zoper katoliške praznike zabavljali, češ, da odvezemajo delavcem zaslužek.)

ALBANSKA VSTAJA.

— **Cetinje, 17. julija.** Vstaja Malisorov je vedno večja.

— **Berolin, 17. julija.** »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« poroča: Položaj v Albaniji se je poslabšal. Albanci stavijo vedno večje zahteve. Komaj verjetno (torej le mogoče!) je, da bi se kaka tretja stran (velevlast) tako resno vmešavala v notranje razmere otomanske države, kakor bi to bilo potrebno, da se ugodi albanskim pričakovanjem. Turčija odreja iz previdnosti naprej varnostne odredbe. Ožje prizadete velevlasti delujejo naprej za to, da bi se mir ne ogrozil.

— **Solun, 17. julija.** Turška vlada je sklenila poklicati pod orožje vse rezerviste do starosti 45 let in sicer tako mohamedance kakor nemohamedance.

— **Valona, 17. julija.** Tukajšnje prebivalstvo se je uprlo. Predložilo je oblastim svoje zahteve. Vlada je odposlala torpedolovca z vojniki, da varuje oblasti in tujce.

— **Valona, 17. julija.** Poveljnik turških čet v Albaniji poroča, da so vstasi več ur oblegali turške pozicije pri Rapsa Broja, pa so bili konečno zapodeni v beg.

PAPEŽEV ODLOK GLEDE PRAZNIKOV.

— **Rim, 17. julija.** Kako se bo papežev odlok glede praznikov izvajal v Avstriji, to bo določila šele konferenca avstrijskih škofov, ki se bo vršila septembra meseca na Dunaju. To je vzrok, da avstrijski škofje dekreta še ne publicirajo. Sodi se, da bo v Avstriji ostalo pri starem.

ZOPET UMOR NA DUNAJU.

— **Dunaj, 17. julija.** V III. okraju v Phunovi ulici je bila včeraj na skrivnost način umorjena prostitutka Marija Schmidt. O morilcu ni sledu.

FRANCOSKONEMŠKA POGANJANJA.

— **Berolin, 17. julija.** Splošno se sodi, da bo Nemčija zahtevala kompenzaciji na meji Kameruna in Konga, da pusti Franciji akcijsko svobodo v Maroku.

— **Pariz, 17. julija.** 800 jezdecev je odposlanih v Agadir, da čuvajo ondi red.

ZOPET BOJI V MEHIKI.

— **Washington, 17. julija.** Iz Puebla (Mehiko) se poroča »Associated Press«: Tu in v okolici so bili spopadi med vladnimi vojniki in pristaši Maderosa. Ubityh je bilo 135 oseb. Največ ljudi je bilo ubityh v bližini Covadonge, kjer so stavkujoči delavci neke testilne tvornice plenili hiše zasebnikov. Ubityh je bilo tudi več nemških državljanov.

CASTRO VDRL V VENECUELO.

V Venecueli so sedanji venecuelski mogotci zopet v velikih skrbeh. Ze dolgo se je namreč trdilo, da namerava izgnani bivši venecuelski predsednik Castro zopet v Venecueli povzročiti državljansko vojsko, ker hoče zopet postati diktator svoje domovine. Državni departement Zjedinjenih držav potrdi poročila, po katerih se je Castro preoblečen izkrca pri Puntii Castilleto na polotoku Goajira. Venecuelska vlada je seveda vse storila, da onemogoči Castru izvesti njegove načrte. V novem venecuelskem glavnem mestu Caracas sodijo, da bo Castro hitro prodiral proti Caracasu. Castro je zbral okoli sobe 1000 dobro oboroženih za vojsko izurjenih mož. Orožje je nabavil preko Kube iz Evrope. Bogati kubanski bandir Sivera je financiral eks-

pedicijo. Ne glede na Siverovo pomoč pa razpolaga Castro tudi pri zavodu »Credit Lyonnaise« s kreditom 35 milijonov frankov. Venecuelska vlada zdaj koncentriira vojake. Večkrat so se že spopadli v provinci Castrovi pristaši z vladnimi vojaki, ki so pa dozdej še zadušili male vstaje. V Washingtonu sodijo, da obračuna s Castrom venecuelska vlada. Kubanski agenti, ki razpolagajo z velikimi denarnimi sredstvi, se pogajajo v New Yorku za dobavo orožja Castrovim pristašem proti sedanjemu predsedniku Venecuete. Očitajo mu, da se bogati neupravičeno z državnimi sredstvi in da razsipa državno premoženje. Castro je decembra 1. 1908 zapustil Venecueto, ker so ga nameravali odstaviti. Zdaj hoče zopet s silo zagospodariti v Venecueli.

Gospodarstvo.

Seja kuratorija zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem. Seja se je vršila 14. t. m. ob deseti uri dopoldne v deželnem dvorcu. Otvoril jo je predsednik kuratorija g. Ivan Kregar s pozdravom na zastopnika ministrstva g. ministerialnega svetnika W. Haasa, ravnatelja c. kr. obrtno - pospeševalnega urada na Dunaju, g. dvornega svetnika dr. A. Vetter-ja in vladnega svetnika g. G. Kulavizsa ter člane in namestnike kuratorija. Predsednik je poročal nato, da je prevzel inženir V. Remec vodstvo zavoda in da je nastavil deželni odbor gdč. J. Tomažič za kontoristino in M. Iglča za slugo zavoda. Poudaril je, da bo zavod kmalu rabil večje prostore ter poročal o potrebi, da uredi zavod za pospeševanje obrti posredovalnico za službe za obrtnike, kakor so jih uredili že obrtno-pospeševalni zavodi v drugih kronovinah. Oglasili so se različni govorniki. G. dr. Windischer je priporočal, da naj deluje zavodova posredovalnica skupno z družbo srebrnega križa. Sklenilo se je nato, da naj se zasleduje to zadevo in poročila pri prihodnji seji izvrševalnega odbora. Obravnavale so se potem različne uloge za podpore, tečaje, službe itd. ter sprejelo več predlogov. Sledilo je poročilo blagajnika in ravnatelja o učnih potovanjih, informativnem delu v zavodu, knjižnici in prireditvi tečajev.

Volili so se potem zastopniki obrtno-pospeševalnega zavoda za informativno konferenco za prireditev obrtne razstave. Sklepalo se je še o sestavi poslovnika ter preložilo več važnih zadev do prihodnje seje izvrševalnega odbora.

Sejo je zaključil predsednik ob pol drugi uri popoldne z zahvalo vsem udeležencem.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj kosm. zobostil. sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj O. Seydl Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Gospodična

19 let stara, pošena in iz dobre družine, želi vstopiti v službo kakor šivilja in spremljevalka otrok. Govori tudi italijansko. Naslov naj se izvoli oddati v »Hotelu Ilirija«, soba št. 11, Ljubljana, do 18. t. m. opoldne. 2179

„NUISOL“

od Bergmann & Co., Tešin (Tetschen) ob Labi je in ostane, pozneje kot doslej nedosežen v svojem presenečenim naravnem pobarvanju las in brade. — Dobiva se v svetli, rujavi in črni barvi steklenica po K 2-50 pri: Antonu Kancu, drogerija; O. Feltich-Frankheim, brivec.

TRZNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 16. julija.

Pšenica za oktober 1911	11-08
Rž za oktober 1911	9-19
Oves za oktober 1911	7-99
Koruza za avgust 1911	7-07
Koruza za maj 1912	6-08

Efektiv trdnje.

Proda se hiša

z lepim sadnim vrtom v Zgor. Šiški št. 52. Več se izve istotam. 2116

Skrčenje praznikov in soc. demokratska „Zarja“.

Ta list se je tudi čutil poklicanega kritizirati papeževo naredbo in je prinesel naslednjo notico:

»Papež — agent kapitalističnih izkoriščevalcev. Kakor smo že poročali, je papež izdal odlok, ki odpravlja 11 katoliških praznikov, med drugimi praznik sv. Jožefa in praznik Rešnjega Telesa. Po našem mnenju so napotili papeža čudni nagibi k temu koraku. Rimski škof Jožef Sarto je hotel izkazati uslugo kapitalističnim pijavkam, ki žele izmzgavati delavstvo enajst dni več na leto. Da bodo kapitalisti papežu za to prijaznost, ki jim na en mah zagotavlja milijonske profite, papežu zelo hvaležni in da bodo svojega pobožnega agenta na papeževem prestolu nagradili z mastno provizijo, se nam zdi že verjetno, zakaj roka roko umiva. Kaj poreko delavci, ki so z veseljem pričakovali med letom raztresene praznike — ne zaradi svetnikov in svetnic božjih, ampak zaradi prijetnega oddiha — na tem poglavarju rimske cerkve itak ni mnogo ležeče.«

Ta nečuden list podtika papeževemu odloku motive, ki so popolnoma iz trte vzeti in naravnost nesramni. Papež naravnost sam pravi, da ga je privedel do tega koraka razvoj trgovine in obrti in pa okoliščina, da bi delavstvo tudi na te dni nekaj zaslužilo, posebno sedaj, ko vlada draginja. Soc. demokrati sami dobro vedo, da so v velikih industrijskih državah kakor v Ameriki, skoro vsi prazniki odpravljeni. Posebno soc. demokrati so vedno godrnjali, češ, da je preveč praznikov, da delavstvo vsled tega premalo zasluži in ravno soc. demokrati se za nedelje in praznike najmanj brigajo in delajo vedno, naj bo že petek ali svenek. Sedaj pa, ko je papež to zadevo uravnal, pa soc. demokratom zopet ni prav. Oni bi radi imeli, kakor sami pravijo, prav veliko praznikov — brez maše. Glede očitka mastnih provizij, je pa pod našo častjo, da bi na tako nečudenost sploh odgovorili.

Razne stvari.

Toipa podvodnih roparjev. Angleškimi listom se iz Delhi v Indiji poroča o prav posebnem načinu zločina. Zločinci so se skrivali pod vodo v reki Jumma, v kateri se kopajo vedno odlični in bogati gostje. Vsak dan so krožile v obližju vesti, da je na nepojmljiv način izginil v vodi ta ali oni bogat človek. Posebno pa so zginjale ženske in otroci z bogatim nakitjem. Pred nekaj dnevi je prišla ravnotja neka bogata kneginja, domačinka, z zlatimi zapestnicami, prstani in briljantnimi uhanj. Pri kopanju pa dva druga nakrat zapazita, kako nekaj kneginjo vleče pod vodo in ji priskočita na pomoč. Reko se je nato natančno opazo-

valo in kmalu zapazilo sredi reke nekega Mohamedanca, ki je ravno dvignil glavo iz vode. Moža se je takoj prijel in pri preiskavi je priznal, da spada k tolpi potapljačev, ki si je od orpanih žrtev napravila že velikansko plen.

Mladi grof Tisza nevarno ranjen. Pri vaji 7. huzarskega polka je bil nevarno ranjen sin grofa Tisze, huzarski poročnik. Konj je udaril grofa s kopitom v prsa. Nevarno ranjenega grofa so prepeljali na dom grofa Tisze.

Nuna zdravnica. V New Yorku je umrla sestra Magdalena O'Briven, ki je bila doktor medicine. Izvršila je več uspešnih operacij.

Kapelica v avtomobilu. Neka angleška akcijska družba je katoliškemu nadškofu v Londonu podarila avtomobil, v katerem je prirejana kapelica z oltarjem in dvanaajstimi klečalnimi stoli. Tak avtomobil je za angleške razmere zelo pripraven, ker se bo moglo na ta način opravljati mašo v mnogih krajih, kjer biva kaj katolikov, a nimajo cerkve.

Judovski jezik ni občevalen jezik. Tako je na pritožbo galiških Judov, ki so pri ljudskem štetju vpisali judovski za svoj občevalni jezik in bili zato kaznovani, razsodilo državno sodišče. Razsodbo je utemeljilo s tem, da je takozvani judovski jezik le neke vrste krajevni jezik, narečje, ki ga ne govore niti vsi avstrijski judje.

Izposojevalnica moških. V Nizzi je ustanovil ondotni magistrat »izposojevalnico moških«. Ker se namreč v zadnjem času ne trpi v kavarnah Nizze nič več dostojnih žensk brez moškega spremstva, je postala v Nizzi seveda potreba po moških, ki bi se mogli izposoditi za kako uro. Mestna uprava ima za dame moške vedno na razpolago od 11. do 1. ure popoldne.

Velika družina. Iz Pittsburga poročajo: Avgust Clondeaux iz Ford City je odpotoval pretekli mesec v Belgijo v svojo domovino. Delal je v Ameriki 7 let in si prihranil veliko denarja. Po poklicu je steklar. Star je 42 let in ima z ženo 24 otrok. Noben otrok mu ni še umrl. Trinajst otrok je prišlo posamič na svet, štirikrat so bili dvojčki in enkrat trojčki, ki so vsi živi. Za to nenavadno družino je morala železnica priklopiti poseben voz k vlakcu, da so imeli vsi prostor.

Zverinski umor. V Banjaluki je na zverinski način umoril svojo ženo mohamedanec Ali Mravac.

IZJAVA.

Ker nekateri govore okoli neresnico, da je bila cerkev v Spodnji Šiški v petek pred mašo zaprta, izjavljam, da je bila cerkev pol ure pred mašo odprta in bom proti vsakemu sodnijsko postopal, kdor mi bo očital, da sem imel cerkev zaprto.

V Spod. Šiški, 17. julija 1911.

Ivan Kranjc.

Mesto vsakega posebnega obvestila. 2177

Potrjim srcem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je Vsemogočni poklical k Sebi mojo presrčno ljubljeno, nepozabno in nedanostljivo soprogo ozir. mater, gospo

Ivano Robida roj. Drčar
soprogo sodnega oficijanta

v nedeljo dne 16. julija 1911 ob 8. uri zvečer po kratki mučni bolezni, prevideno s sv. zakramenti za umirajočo, v 30. letu njene starosti.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši dne 18. t. m. ob polu 5. uri popoldne iz hiše žalosti Studentovska ulica 7 na pokopališče k Sv. Križu. Maše-zadušnice se bodo brale v sredo ob 8. uri zjutraj v stolni cerkvi sv. Nikolaja.

Blago pokojnico priporočam v molitev in blag spomin.

Ljubljana, 17. julija 1911.

Franjo Robida
soprog.
Milka, Mim, Franci
otroci.
Uršula Robida, tašča.

Naprodaj je nova mala hišica

Več se poizve pri tvorničarju sodavice in pokalic na Vrhniki. 2126

Kleparski učenec

se sprejme takoj pri Ivanu Remžgarju kleparskemu mojstru, Stari trg 16, I, Ljubljana. 2149 5

Kdor hoče kupiti izvrstno belo vino

in po nizki ceni, naj se obrne na tale naslov:

Zaloga vina 2158 8
Josip Pertot, Barkovlje -Trst 522.

Ime: R. Miklauc Ljubljana 592

bodi vsakemu znano pri nakupu blaga za obleko in perilo.

Cirkus
Adolf Strassburger

Danes, v pondeljek zvečer ob 8 1/4. uri velika predstava z novim spredom.

Jutri, v torek zvečer ob 8 1/4. uri velika gala-predstava.

Marko Pavič
podjetnik, Selo pri Ljubljani št. 26

se priporoča tvrdkam za zgradbo cest, izkopavanje temeljev, napravo betonov z vsem svojim orodjem in zadostnim številom ljudi po najnižji ceni. 2176